

Després de la Catalunya dual

Entre l'agitació interna que arrosseguen tant CiU com el PSC i el canvi d'hegemonia social a Catalunya hi ha una relació directa, de causalitat. Les convulsions també es deuen a factors interns: disputes entre sectors o *famílies*, relleus en els lideratges, reorientacions d'estratègia... Però la raó de fons, la mutació que ha liquidat el vell bipartidisme imperfecte de la Catalunya dual, ha estat l'emergència poderosa d'una nova centralitat social, d'una nova consciència col·lectiva majoritària.

Mentre la vella *jet set* burgesa dels anys de la Transició exercia la seva influència i dominava, fent veure que tenia algun projecte i que actuava com a classe dirigent, a Catalunya es va configurar un mapa força estable de cinc partits. Afeblida l'empenta inicial del PSUC i acabada de soldar la coalició CDC-UDC, el sistema català de partits s'organitzà al voltant de dos aparells predominants (CiU i PSC) i tres formacions menors (ERC, ICV, PP) que aspiraven a exercir de tercers, a fer de frontissa o a estirar cap al catalanisme, cap a l'esquerra o cap a la dreta la posició dels més grans o la correlació de forces resultant. De fet, fins al canvi de segle, la CiU de Pujol –i de Roca Junyent– va dominar electoralment el país perquè va poder ocupar un espai social central i presentar-se com el vot útil i pragmàtic del catalanisme. I el PSC, mentrestant, amb un pes electoral equivalent, exercia de gran formació de les velles i noves classes treballadores, enarborant un catalanisme menys identitari i més social que li permetia majories confortables a

les àrees metropolitanes i industrials. Encara que tot era prou més complex que aquest esquema, fins a començaments de segle el paisatge polític s'articulava al voltant de la doble hegemonia que hi exercien CiU i PSC, que procuraven monopolitzar, respectivament, les idees força del catalanisme benpensant i de l'esquerra fiable que podia governar. Tant era així que quan l'ERC de Carod va voler reivindicar l'existència d'un espai central nou, que volia combinar radicalitat catalanista i esquerranisme, va veure com el terme que feia fortuna per explicar aquella política era el de *l'equidistància*. Equidistància, evidentment, respecte als dos pols dominants: a la Catalunya dual.

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

Sense el canvi de rumb de fa vuit mesos, CiU estaria molt pitjor, també en vots

d'organitzacions i moviments que han esdevingut actors polítics rellevants al marge dels partits. Aquesta *fragmentació* de l'espai polític ha ocasionat, inevitablement, l'afebliment dels més forts. En graus i ritmes diferents, totes les formacions del sistema de la Transició han patit els últims anys alguna tensió interna, alguna escissió, alguna crisi, alguna caiguda electoral. Però, com deia al començament,

Què ha passat, doncs, d'ençà d'aquells moments? Des del punt de vista del joc polític estricte, s'han succeït els relleus al govern de la Generalitat; han aparegut noves formacions amb capacitat d'eixamplar el ventall d'opcions i d'obtenir representació parlamentària, i ha crescut el protagonisme

ment, el factor de canvi que ho ha capgirat tot ha estat l'emergència d'una nova hegemonia ciutadana i el seu efecte més visible: el decantament del catalanisme autonomista cap al sobiranisme.

PSC i CiU, les dues forces polítiques que havien mostrat més *habilitat* a l'hora de buscar i trobar el centre de la societat, d'acomodar-s'hi i d'obtenir-ne rèdits electorals, han tingut greus dificultats per identificar la transformació d'aquest centre i per escurçar el seu propi temps de reacció i resposta.

Artur Mas, després de moltes vacil·lacions, ha acabat liderant un gir a CiU que li ha permès *in extremis* no perdre completament el ritme i el sentit de la metamorfosi social. Va veure com disminuïa la seva majoria i ha d'aguantar el soroll de Duran i alguns notables. Però sense el canvi de rumb de fa vuit mesos, tot hauria resultat molt pitjor; també electoralment. El cas del PSC és més greu. Ha quedat allunyat del corrent principal del catalanisme. Ha deixat d'exercir d'avantguarda modernitzadora i activadora de consciències en els seus feus habituals. En comptes de denunciar l'espanyolisme excoent, recicla la proposta federal per mantenir gastades ambigüitats. Demana neutralitat als altres per dissimular que no té projecte propi. C's i PP li pessiguen reductes unionistes. Entre aquest PSC desconcertat i el de Maragall, Obiols, Nadal, Castells o Tura hi ha una distància sideral. Només un aparell desconcertat, que no reconeix el nou centre social, subordinaria el dret a decidir del poble català a una legalitat concebuda per impugnar-lo.

ALBERT OLIVÉ / EFE